

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym 6 września 2021 r., skierowanym przeciwko (...) Bank (...) w W., E. K. wniosła o:

I. uznanie umowy pożyczki hipotecznej z 25 kwietnia 2008 r. nr (...) za nieważną w całości, z uwagi na postanowienia abuzywne, dotyczące zasad ustalenia wartości umowy, wypłaty oraz jego spłaty (§ 2 punkt 1, § 9 punkt 3 umowy, § 7 ust. 3 i 4, § 18 ust. 6, § 19 ust. 6, 7, 8, 9 Regulaminu) po uprzednim stwierdzeniu, iż zapisy § 2 punkt 1, § 9 punkt 3 umowy, § 7 ust. 3 i 4, § 18 ust. 6, § 19 ust. 6, 7, 8, 9 w/w umowy stanowią klauzulę niedozwoloną, które to zapisy nie wiążą powódki;

II. w przypadku uznania umowy za nieważną w całości zasądzenie od pozwanego banku na rzecz powódki sumy zapłaconych świadczeń nienależnych bankowi (raty wraz z odsetkami) do dnia wyrokowania, tj.

a) 2.474.392 CHF stanowiąca spłatę rat i odsetek w CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 września 2021 r. do dnia zapłaty tytułem świadczenia nienależnego;

b) 24.302 CHF stanowiąca spłatę rat i odsetek wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 września 2021 r. do dnia zapłaty tytułem świadczenia nienależnego (prowizja);

c) 300.128 zł stanowiąca spłatę rat i odsetek w zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 września 2021 r. do dnia zapłaty tytułem świadczenia nienależnego.

Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Jako postanowienia abuzywne powódka wskazała te, które dotyczą indeksacji kwoty kredytu i wyrażenia wysokości zobowiązania w walucie obcej, co wedle uzasadnienia pozwu powoduje nierównomierne rozłożenie ryzyka ponoszonego przez strony. W szczególności zaś wskazano na postanowienia dotyczące zasad określania kwoty kredytu oraz rat w oparciu o kursy CHF ustalane przez bank.

W pozwie zawarto oświadczenie strony powodowej jako konsumenta, że świadomie godzi się i znane są jej konsekwencje prawne uznania umowy za nieważną (k. 15).

(pozew, k. 1-69)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, podnosząc m.in. zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powódkę.

(odpowiedź na pozew k. 140-170v.)

Sąd ustalił, co następuje:

E. K. wraz z mężem, z którym pozostawała we wspólności majątkowej, była właścicielką nieruchomości, na której mąż prowadził działalność gospodarczą (szycie, potem wynajem pomieszczeń w budynku produkcyjnym).

Po zaprzestaniu działalności męża powódki nieruchomość została sprzedana, a pochodzące z jej sprzedaży środki powódka ulokowała w jednostkach uczestnictwa funduszu inwestycyjnego. W związku z osiągnięciem przychodu ze sprzedaży nieruchomości, mąż powódki obciążony został podatkiem dochodowym, którego wysokość ustalona została na blisko 5.000.000 zł. W tym czasie mąż powódki przebywał za granicą i kwestią podatku zajęła się powódka. E. K. została zachęcona przez opiekuna finansowego w (...) Bank (...) S.A., by nie rezygnować z jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym w celu uregulowania podatku. Ostatecznie, po rozmowie z pracownikiem banku, który

przedstawiał walutę szwajcarską jako stabilną, podjęła decyzję, o zaciągnięciu w tym celu pożyczki. Powódka nie interesowała się kursami walut, choć w tym czasie miała w pozwanym banku kredyt denominowany we franku szwajcarskim, wzięty około rok wcześniej na budowę domu. W czasie jego spłaty kurs waluty istotnie nie rósł.

W dniu 18 kwietnia 2008 r. powódka wystąpiła do (...) Bank (...) S.A. z wnioskiem o udzielenie pożyczki osobistej, w ramach tzw. private banking, w kwocie 2.430.252 CHF, wskazując jako cel pożyczki – konsumpcyjny nieweryfikowany. Okres kredytowania określono do 30 kwietnia 2011 r., a kurs kupna CHF na 2,0574 z 22 kwietnia 2008 r. Decyzją z 22 kwietnia 2008 r. zaakceptowano wniosek powódki.

(decyzja, k. 190-191; zeznania powódki, k. 238-238v. – od 00:39:21)

25 kwietnia 2008 r. E. K. zawarła z (...) Bank (...) S.A. w W. umowę pożyczki osobistej nr (...), na mocy której Bank udzielił pożyczki na zasadach określonych w Umowie oraz w Regulaminie (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna i Tabeli Opłat i Prowizji (...) dla Klientów (...) (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna stanowiących integralną część Umowy, a powódka Pożyczkę przyjęła i zobowiązała się do jej wykorzystania i spłaty zgodnie z warunkami Umowy Pożyczki.

Zgodnie z § 1 umowy przeznaczenie pożyczki stanowił nieoznaczony cel konsumpcyjny. Spłata zabezpieczona została na jednostkach uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym.

Zgodnie z § 2 ust. 1 kwota i waluta pożyczki została określona na 2.430.252 CHF, przy czym zastrzeżono, że w przypadku Pożyczki udzielonej w walucie obcej CHF/EUR/USD a wypłacanej w złotych uruchomienie nastąpi wg kursu kupna waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu Uruchomienia Pożyczki Tabelą Kursów walut w (...) Bank (...) SA.

Okres kredytowania strony ustaliły do 30 kwietnia 2011 r. Oprocentowanie pożyczki na dzień podpisania umowy stanowił LIBOR 1M + marża umowna w wysokości: 2% razem: 4,52%. Oprocentowanie pożyczki miało być zmienne.

Wysokość jednorazowej raty kapitałowej określono na 2.430.252 CHF z terminem spłaty 30 kwietnia 2011 r., to jest na koniec okresu kredytowania; odsetki płatne miesięcznie. Termin spłaty rat odsetek od pożyczki określono na ostatni dzień roboczy każdego miesiąca.

Sposób uruchomienia pożyczki strony ustaliły w następujący sposób: kwota 2.430.252 CHF zostanie przelana, w złotych no rachunek wskazany w § 2 ust. 18 umowy.

(umowa, k 193-197v.)

Powódka złożyła podpisy na wszystkich kartach umowy. Dokumentację przejrzała pobieżnie. Nie czytała oświadczenia o ryzyku związanym ze zmianą kursu waluty.

(umowa, k 193-197v.)

Prowizja przygotowawcza została określona na 24.302,52 CHF.

W myśl § 3 ust. 2 pkt 1 umowy Opłaty i prowizje wyrażone w innej walucie niż waluta polska płatne są w walucie pożyczki lub w złotych przy zastosowaniu następujących kursów: dla Pożyczki udzielonej w CHF/EUR/USD kwota prowizji, o której mowa w ust. 1 pkt 1) powyżej ustalana jest wg średniego kursu tej waluty stosowanego przez NBP w dniu płatności prowizji.

(umowa, k 193-197v.)

Strony w § 8 umowy określiły, że Pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej. Oprocentowanie jest ustalane na podstawie stawki referencyjnej WIBOR albo LIBOR albo EURIBOR, odpowiedniej dla waluty Pożyczki, ustalonej w przypadku uruchomienia Pożyczki/Transzy Pożyczki w dniu uruchomienia.

(umowa, k 193-197v.)

Sposób spłaty pożyczki został określony w umowie oraz w Regulaminie (...) dla klientów (...) (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

Splata pożyczki miała nastąpić poprzez wpłaty dokonywane na rachunek wskazany w § 2 ust. 16 umowy. (§ 9 ust. 1 umowy). W przypadku Pożyczki udzielonej w CHF/EUR/USD a spłacanej w PLN, kapitał, odsetki oraz inne zobowiązania z tytułu Pożyczki, poza prowizją przygotowawczą, składkami z tytułu ubezpieczenia spłaty Pożyczki i na życie Pożyczkobiorcy, wyrażone w walucie obcej, spłacane będą w złotych jako równowartość kwoty (podanej w walucie) przeliczonej według kursu sprzedaży odpowiedniej waluty obcej, obowiązującym w Banku w dniu spłaty. (§ 9 ust. 3 umowy).

Natomiast w myśl § 18 ust. 5 i 6 Regulaminu Pożyczka mogła być spłacana w walucie, w której została udzielona (ust. 5). W przypadku Pożyczki udzielonej w CHF/EUR/USD i spłacanej w PLN, kapitał, odsetki oraz inne zobowiązania z tytułu Pożyczki, poza prowizją przygotowawczą, składkami z tytułu ubezpieczenia spłaty Pożyczki i na życie Pożyczkobiorcy, wyrażone w walucie obcej, spłacane będą w złotych jako równowartość kwoty (podanej w walucie) przeliczonej według kursu sprzedaży odpowiedniej waluty obcej, obowiązującym w Banku w dniu spłaty (ust. 6).

Zgodnie z § 19 Regulaminu:

Jeżeli Pożyczka udzielona w walucie obcej jest spłacana z konta osobistego prowadzonego w złotych, to wyliczenie należnej kwoty w złotych następuje przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty wobec złotego (ust. 6).

Jeżeli Pożyczka udzielona w złotych lub inna należność z tytułu Umowy Pożyczki wyrażona w złotych jest płacona z rachunku walutowego, to wyliczenie należnej kwoty obciążenia następuje przy zastosowaniu kursu kupna waluty wobec złotego (ust. 7).

Jeżeli z rachunku walutowego jest spłacana Pożyczka udzielona w innej walucie obcej lub inna należność z tytułu Umowy Pożyczki wyrażona w innej walucie obcej, to wyliczenie należnej kwoty obciążenia następuje poprzez przeliczenie należności na złote po kursie kupna waluty należności, a następnie przeliczenie kwoty w złotych na kwotę w walucie rachunku przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty wobec złotego (ust. 8).

Kursy kupna i sprzedaży walut stosowane przez Bank w sytuacjach wymienionych w ust. 6, 7 i 8 powyżej określone są w Tabeli Kursów obowiązującej w Banku w momencie dokonywania zapłaty należności (ust. 9).

(umowa, k 193-197v. , regulamin, k. 83-97)

Zgodnie z § 7 Regulaminu (...) dla klientów (...) (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna:

1. Pożyczka udzielana jest w złotych lub w walucie obcej: CHF, EUR lub USD.
2. Pożyczka może zostać wypłacona w złotych lub walucie Pożyczki.
3. Dla Pożyczki udzielonej w walucie obcej: CHF, EUR lub USD, a wypłacanej w złotych Bank stosuje następujące kursy walut:
 - 1) dla uruchomienia Pożyczki - kurs kupna danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia Pożyczki Tabelą Kursów,
 - 2) dla spłaty zobowiązań z tytułu Pożyczki (kapitał i odsetki) - kurs sprzedaży danej waluty, zgodnie z obowiązującą w Banku w momencie spłaty zobowiązania Tabelą Kursów, z zastrzeżeniem postanowień §17 ust. 5 i 6 Regulaminu,
 - 3) dla kwoty prowizji przygotowawczej, składki z tytułu ubezpieczenia Pożyczki, ubezpieczenia Pożyczkobiorcy na życie oraz innych zobowiązań wynikających z Umowy Pożyczki, nie wymienionych w pkt 1) i 2) powyżej, Bank stosuje kursy waluty wg zasad określonych w Umowie Pożyczki.

4. Ryzyko zmiany kursu waluty ponosi Pożyczkobiorca.

Zgodnie z § 2 pkt 27 Tabela Kursów oznacza Tabelę kursów walut dla dewiz w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

(regulamin, k. 83-97)

Powódka w § 15 ust. 8 i umowy złożyła oświadczenia, iż:

a) znane jest jej ryzyko wynikająca ze zmiany kursu waluty obcej w stosunku do złotych polskich w przypadku gdy Umowa Pożyczki dotyczy Pożyczki udzielonej w walucie obcej, w której wyrażona jest kwota Pożyczki;

b) o istnieniu tego ryzyka została poinformowana w trakcie procedury udzielania Pożyczki przez pracowników lub Przedstawiciela Banku. W przypadku wzrostu kursu waluty Pożyczki w stosunku do złotych polskich, nastąpi odpowiedni wzrost jego zadłużenia w złotych wobec Banku z tytułu zaciągniętej Pożyczki oraz wzrósł wysokości raty Pożyczki wyrażonej w złotych, co może spowodować, że ustanowione prawne zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a zdolność Pożyczkobiorcy do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu. Powyższe może skutkować konsekwencjami wynikającymi z § 14 ust. 1 Umowy.

c) została poinformowana o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty (...) oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania i jest świadoma ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym przez siebie produktem kredytowym.

Nadto powódka 25 kwietnia 2008 r. złożyła osobne oświadczenie, iż:

a) znane jest jej ryzyko wynikające ze zmiany kursu waluty obcej w stosunku do złotych polskich, w której wyrażona jest kwota pożyczki;

b) o istnieniu tego ryzyka została poinformowana w trakcie procedury udzielania pożyczki przez doradcę kredytowego;

c) Kwota pożyczki udzielonego 25 kwietnia 2008 r. w wysokości 2.430.252 CHF zostanie przeliczona na złote polskie według kursu kupna z dnia uruchomienia pożyczki zgodnie z „Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Bank (...) S.A.” obowiązującą w Banku;

d) jest świadoma, iż w przypadku wzrostu kursu waluty CHF w stosunku do złotych polskich, nastąpi odpowiedni wzrost mojego zadłużenia wobec Banku z tytułu zaciągniętej pożyczki, co może spowodować, że ustanowione prawne zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a jej zdolność do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu;

e) akceptuje także fakt, że okoliczność, o której mowa w poprzednim zdaniu może skutkować konsekwencjami wynikającymi z zapisów umowy o pożyczkę.

Powódka 25 kwietnia 2008 r. podpisała również oświadczenie, że zapoznała się z treścią Regulaminu pożyczki osobistej dla klientów (...) w (...) Bank (...) S.A. i pokwitowała jego odbiór.

(umowa, k 193-197v.; oświadczenia, k. 205, 207)

Tabele kursowe były tworzone w oparciu o dane z rynku walutowego, modyfikowane poprzez ocenę możliwości wahań kursowych, koszty obsługi kredytów, pozycji na rynku. Klientów informowano, że tabele kursowe są tworzone w oparciu o warunki rynkowe. Procedury tworzenia tabel były oparte na wewnętrznych procedurach.

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna w 2008 r. miał w ofercie kredyty złotówkowe i denominowane we frankach, euro i dolarach.

(zeznania świadka A. S. k. 236v.-237v. – od 00:07:41)

Strony podpisały 4 aneksy do umowy pożyczki osobistej nr (...):

1) aneks nr (...) z 30 października 2008 r.;

2) aneks nr (...) z 17 listopada 2008 r.;

3) aneks nr (...) przygotowany 27 stycznia 2010 r., a podpisany 4 lutego 2010 r., na mocy którego zmianie ulega treść: § 2 ust. 16, § 9 ust. 3 Umowy oraz w § 9 dodano ust. 10 i 11:

a) ust. 16 w § 2 otrzymuje brzmienie: 16. Nr rachunku dla spłaty (...);

b) ust. 3 w § 9 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku Pożyczki udzielonej w CHF/EUR/USD Pożyczkobiorca zobowiązuje się do dokonywania spłaty kapitału, odsetek oraz innych zobowiązań z tytułu Pożyczki, poza wymienionymi w § 3 Umowy, wyrażonych w walucie obcej w tej walucie.”

(...)

4) aneks nr (...) z 24 marca 2011 r.

(aneksu (...) -77v., 209-209v., 211, 213,-213v., 215—215v.)

Pożyczka została uruchomiona 29 kwietnia 2008 r., wynosiła 2.430.252 CHF, które wypłacono w PLN – 5.000.000,46 zł po kursie Banku 2,0574 zł za 1 CHF.

Raty odsetkowe do dnia 15 lutego 2010 roku spłacane były w złotych polskich, a od 17 lutego 2010 r. (od momentu podpisania aneksu nr (...)) już bezpośrednio w CHF. Ratę kapitałową powódka uiściła w dniu 8 kwietnia 2011 r. bezpośrednio w CHF, w wysokości 2.410.252 CHF (spłata kapitału zgodnie z umowa miała nastąpić jednorazowo).

Całkowita spłata kredytu nastąpiła zatem w dniu 8 kwietnia 2011 r.

(zaświadczenie ze szczegółowym wskazaniem wszystkich wpłat , k. 79-82)

Powyższe ustalenia zostały poczynione na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, ewentualnie ich kopii, zeznań świadka A. S. oraz powódki. Ich wiarygodność nie była kwestionowana. Sąd oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego zawarty w odpowiedzi na pozew z uwagi na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki nie jest zasadne, a nadto o zapłatę nie może być dochodzone jako przedawnione.

Umowa stron jest ważna.

Dokonując wykładni zahaczanych przez stronę powodową postanowień umowy, należy mieć na uwadze treść i cel Dyrektywy 93/13/EEC o niedozwolonych klauzulach w umowach konsumenckich, której implementacją są przepisy art. 385¹ – 385³ k.c., mające zapewnić ochronę szeroko rozumianych interesów konsumenta, także w aspekcie ekonomicznym.

W istotnej dla interpretacji preambule Dyrektywy wskazano, iż obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków, by sporządzane były prostym, zrozumiałym językiem, tak by konsument miał faktyczną możliwość zapoznania się ze wszystkimi warunkami umowy

(por. art. 4), natomiast wszelkie wątpliwości powinny być interpretowane na jego korzyść (por. art. 5). Nadto Państwa Członkowskie winny zapewnić, by nieuczciwe warunki nie były wiążące, oraz gwarantować, by umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem, że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków, może ona nadal obowiązywać (art. 6). Na mocy art. 3 ust. 1 i 2 Dyrektywy warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Warunki takie zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał wpływu na ich treść, zwłaszcza, jeśli zostały przedstawione mu w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Ciężar dowodzenia, że warunki zostały wynegocjowane indywidualnie spoczywa na sprzedawcy bądź dostawcy. Z art. 4 Dyrektywy wynika, że ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy określenia głównego przedmiotu umowy ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Za wyjątkiem jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, pozostałe postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.).

Dokonując ocen w kontekście celu i treści Dyrektywy 93/13 EWG pamiętać należy o zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L 276/17 sprostowaniu wedle którego nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy (a nie jak tłumaczono poprzednio w czasie wykonania tej umowy), do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej, od której jest zależna.

Konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., jest osobą fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Jak ustalono, powodowie zawarli umowę w celu sfinansowania zakupu lokalu mieszkalnego.

Warunkiem uznania postanowienia umownego za niedozwolone jest niezgodnienie jego treści z konsumentem, co w szczególności odnosi się do postanowień przejętych z wzorca umowy zaproponowanego mu przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Zrealizowanie wymogu indywidualnego uzgodnienia postanowienia nie może sprowadzać się do zapoznania konsumenta z treścią wzorca czy wyrażenia przez niego zgody na włączenie postanowienia do umowy. Za indywidualnie uzgodnione uznać można klauzule, na których treść konsument mógł realnie wpływać i faktycznie wpływał.

Przechodząc do konkretów niemniejszej sprawy, Sąd stwierdza, że umowa nie była negocjowana indywidualnie. Została sporządzona na gotowym wzorze. Strona pozwana nie wykazała, by negocjowano z powódką którekolwiek postanowienia, mimo, iż zawarta została w ramach tzw. private banking. Nie zmienia to jednak postaci rzeczy, że powódka w ramach wzorca umownego miała wybór waluty pożyczki, waluty uruchomienia i waluty spłaty. Z tego powodu, łącząca strony umowa, całkowicie już wykonana w roku 2011, była ważna. Nie zawiera klauzul abuzywnych, których usunięcie nie pozwalało by się jej ostać. Co więcej, w ocenie Sądu, umowa stron w ogóle nie zawiera postanowień abuzywnych.

Jak ustalono, bank udzielił powódce pożyczki w CHF, którą wypłacono w PLN. Następnie pożyczka spłacana była początkowo w PLN (raty odsetkowe), a później bezpośrednio w CHF (dalsze raty odsetkowe i rata kapitałowa). Strona powodowa pomija jednak, że zgodnie z treścią umowy, pożyczka udzielona jej w CHF mogła być, wedle wyboru pożyczkobiorcy, uruchomiona w PLN lub w CHF i spłacana, wedle wyboru, w CHF lub PLN. Tylko w razie wyboru uruchomienia i spłaty rat w PLN zastosowanie miały te postanowienia umowy, które odnosiły się do przeliczania franków szwajcarskich na złote polskie (przy uruchomieniu) i złotych polskich na franki (przy spłacie rat) wedle tabel kursowych pozwanego banku.

Istotnie umowa stron nie zawiera jasnych kryteriów i mechanizmu ustalania kursów w tabelach banku (z wyjątkiem prowizji ustalonej wedle kursu średniego NBP), niemniej jednak kontrahent banku nie był na żadnym etapie zmuszony do korzystania z nich. Co więcej, umowa opiewająca na kwotę pożyczki w CHF, mogła pozostać umową pożyczki czysto walutowej – o ile pożyczkobiorca zdecydowałby – w ramach dostępnych od początku możliwości wyboru, o wypłacie i spłacie w CHF. Wówczas umowa pozbawiona byłaby w ogóle elementu waloryzacji. Kwota i waluta pożyczki została określona w umowie pożyczki we franku szwajcarskim. Wypłata w PLN nastąpiła z wyboru powódki. Zgodnie z § 7 ust. 2 Regulaminu pożyczka może zostać wypłacona w złotych lub w walucie pożyczki.

Na marginesie zatem tylko zauważyć należy, że klauzule denominacyjne nie są nieważne ex lege, co do zasady, a tylko w razie wadliwości umowy, w konkretnym przypadku, okazać się może, że umowa nie wiąże konsumenta w części lub, w skrajnym przypadku, w całości.

Umowa w wariantcie wybrany przez powódkę (mimo możliwości wyboru wypłaty i spłaty w CHF) odpowiada konstrukcji pożyczki denominowanej - określa świadczenie główne banku jako kwotę wypłacaną w złotych stanowiącą równowartość danej kwoty wyrażonej w umowie we frankach szwajcarskich – iloczyn kwoty w CHF i wartości stanowiącej kurs CHF do złotego. Mechanizm ten sam w sobie nie jest wadliwy. Przepisy nie zakazują stosowania waloryzacji do waluty obcej, a taką waloryzację oznacza de facto stosowanie konstrukcji pożyczki czy kredytu denominowanego jak i indeksowanego, w których saldo zadłużenia wyrażane jest w walucie obcej, co pozwalało bankom na zastosowanie niższego, niż dla kredytów złotych oprocentowania. Pożyczka lub kredyt denominowany to kapitał udzielany w złotych, to jest uruchamiany w kwocie stanowiącej równowartość kwoty wskazanej w treści w umowy w walucie obcej, której to równowartość kontrahent winien bankowi zwrócić. Konstrukcja jest czytelna, wyrażona jasnym, zrozumiałym językiem. Skoro w umowie wskazana jest w walucie obcej kwota pożyczki x, to pożyczkobiorca otrzymać winien w złotych iloczyn kwoty x i kursu waluty denominacji. W niniejszej sprawie waluta spłaty pozostawiona była od początku wyborowi pożyczkobiorcy – wobec czego posługiwanie się przez bank tabelą kursów sprzedaży, do czasu, kiedy powódka przeszła na spłatę rat bezpośrednio w CHF (od lutego 2010 r.) nie jest abuzywne.

Omawiana umowa nie stworzyła zatem w niniejszej sprawie sytuacji znaczącej nierównowagi praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, czy też w sprzeczności z dobrymi obyczajami.

Warto wspomnieć w tym miejscu o stanowisku, jakie zajął co do kredytów denominowanych i indeksowanych Sąd Najwyższy, który w opinii z dnia 6 września 2016 roku (BSA I-021-373/16, k. 241 akt sprawy) do prezydenckiego projektu ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki wskazał, że z projektowanej ustawy należałoby wyłączyć te umowy, które przed wejściem w życie ustawy antyspreadowej przewidywały umowną możliwość spłaty rat bezpośrednio w walucie obcej, nie obciążając go do ponoszenia kosztów marży banku związanej z przeliczeniami PLN na CHF.

Nieważnością nie skutkuje samo przez się ryzyko walutowe. Pożyczko czy kredytobiorcy zaciągający zobowiązanie wyrażone w walucie obcej, którzy osiągają dochody wyłącznie w PLN ponoszą ryzyko zmiany kursów waluty. Powódka była o takim ryzyku i konsekwencjach zmiany kursu CHF do PLN, podobnie jak zmiany oprocentowania, należycie poinformowana, o czym świadczy treść złożonych przez nią oświadczeń. Informacje w nich zawarte sformułowane są prostym językiem. Powódka podpisała umowę mając możliwość zapoznania się z jej treścią i z treścią załączników. Już wcześniej zaciągała zobowiązanie kredytowe odnoszące się do waluty obcej. Wahania kursów walut do złotego objęte są wiedzą powszechną, zrozumiałą nawet dla osób nie posiadających ekonomicznego wykształcenia. Są funkcją ponadpaństwowych procesów makroekonomicznych i decyzji polityczno – ekonomicznych. O ile występowanie wahań kursowych jest przy tym kwestią przewidywalną, o tyle ich kierunek, przebieg i amplituda, zwłaszcza w dłuższym okresie nie są możliwe do przewidzenia, nawet przez ekspertów z dziedziny bankowości.

W sprawie nie wykazano, by pozwany bank przewidywaniami takimi czy analizami odnośnie spodziewanego, konkretnego co do wartości, istotnego wzrostu kursu CHF w przyszłości, dysponował i by na ich podstawie, świadomie

wprowadzał w błąd swoich klientów, w szczególności by w celu oszukańczym nakłoniono powódkę do zaciągnięcia pożyczki w CHF na spłatę podatku dochodowego.

Spoczywające na sektorze bankowym od kryzysu z 2008 roku odium uwrażliwić powinno na wagę i potrzebę normatywnej regulacji, a także abstrakcyjnej i konkretnej kontroli jego działania, zwłaszcza w relacjach z konsumentami, jednakże nie może, bez konkretnych danych, skutkować w kontradiktoryjnym procesie, przypisywaniem bankom celowego wprowadzania klientów w błąd co do zdarzeń przyszłych, z natury zmiennych.

Oczywiście ryzyko walutowe, zwłaszcza przy wieloletnim produkcie denominowanym czy indeksowanym, inne może być dla banku, który swoje pozycje walutowe może zamknąć w dogodnym momencie, niż dla pożyczko czy kredytobiorcy, dla którego zaciągnięcie zobowiązania wyrażonego w walucie obcej równa się otwarciu wieloletniej, a przez to obciążonej niewiadomym ryzykiem, pozycji walutowej. W niniejszej jednak sprawie stan faktyczny nie jest tego rodzaju, dla którego teza ta jest prawdziwa. Powódka zaciągnęła pożyczkę na trzy lata posiadając środki pochodzące ze sprzedaży nieruchomości, znacznie, co oczywiste, przewyższające wysokość podatku z przychodu osiągniętego z tego tytułu. Powódka nie zdecydowała się jednak na rezygnację z ich ulokowania w fundusz inwestycyjny, a na zaciągnięcie, w celu sfinansowania podatku, pożyczki. Powódka mogła także zamknąć swą pozycję walutową, gdy kurs CHF zaczął rosnąć w stosunku do PLN. Nie może także umknąć uwadze, że największy skok kursu CHF w stosunku do złotego nastąpił znacznie później niż całkowita spłata pożyczki przez powódkę, bo dopiero w styczniu 2015, kiedy kurs franka został przez odpowiednik szwajcarskiego banku centralnego uwolniony.

Bank jako podmiot gospodarczy „handlujący pieniądzem”, spodziewa się zarobku na każdym kredycie, pożyczce i spodziewać się mógł i spodziewał się zarobku na produktach „frankowych”, nawet gdyby kurs franka nie wzrósł, tak jak to się stało. Wahania kursów walut mogą odbywać się w dwóch kierunkach i tak też faktycznie się dzieje. Kontrahenci banków z tytułu tzw. kredytów i pożyczek frankowych nie podnosili kwestii ważności umów dopóki kurs nie rósł i nie podnosiliby jej gdyby malał, mimo takiego a nie innego sformułowania umów, które nie zamykają kredytobiorcom drogi do odnoszenia korzyści z obniżania się kosztów obsługi zobowiązania w razie umocnienia się złotego. To unaocznia, że kwestia ryzyka walutowego jest poniekąd obiektywna i zewnętrzna w stosunku do treści rzeczonych umów. W ich konstrukcji zawarte jest przecież nie tylko potencjalne ryzyko, ale także potencjalna korzyść (w chwili zawierania większości umów tzw. kredytów i pożyczek frankowych, ich warunki były nie potencjalnie, ale realnie korzystniejsze niż klientów banków w stosunku do czysto złotych - stąd ich popularność generowana nie tylko akcją promocyjną banków ale i ogromnym popytem ze strony rzeszy zainteresowanych kierujących się niczym innym jak rachunkiem ekonomicznym; wszak tym też kierowała się powódka rezygnując z zapłaty podatku środkami pochodzącymi ze sprzedaży nieruchomości). Z oczywistych jednak względów kwestia ochrony konsumenta pojawia się, gdy ziszcza się ryzyko, a nie materializują korzyści. Warto jednak o tym pamiętać oceniając konstrukcję umowy jako taką, na dzień jej zawarcia. Potencjalne, nieprzewidywalne ryzyko walutowe nie jest, jeśli tylko jest równoważone w konstrukcji umowy przez potencjalne, analogicznie nieprzewidywalne korzyści, czynnikiem skutkującym nieważnością umowy.

Umowy tzw. „frankowe” związane są z ryzykiem walutowym, jak każda transakcja z elementem waloryzacji, czy z elementem rozliczeń w walucie obcej, jeśli tylko strona zaciągająca zobowiązanie nie uzyskuje w tej walucie dochodów lub nie zgromadziła wcześniej aktywów. Nie można jednak nazwać wszystkich takich transakcji nierzetelnymi, gdy okaże się, że ryzyko zwyżki kursu waluty się ziszcza. Nie traktował ich tak także ustawodawca nowelizując ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. Prawo bankowe. Nie powinno uwadze umykać w niniejszej sprawie, że mąż powódki w czasie zaciągnięcia pożyczki w celu zwolnienia się z jego obowiązku podatkowego, przebywał za granicą.

Biorąc pod uwagę powyższe uwagi, Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, stoi na stanowisku, że bank zawarł z powódką umowę ważną i wywiązał się z obowiązku informacyjnego w zakresie ryzyka kursowego. Nie zmienia tej oceny fakt, że w dacie zawierania umowy pożyczkobiorczyni zakładała, że ryzyko to, jeśli się ziści, to w zakresie takim, że nadal będzie to produkt tańszy niż inne, wówczas dostępne, a korzyści z inwestycji środków ze sprzedaży nieruchomości w fundusz inwestycyjny większe niż koszt obsługi długu.

Nadto, zasadny jest podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 117 § 1 i 2 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 118 k.c. (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. , Dz.U. z 2018 r. poz. 1104, co nastąpiło w dniu 9 lipca 2018 r.) termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W świetle art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Żądanie pozwu nie stanowi roszczenia o zapłatę świadczenia okresowego, ma ono swoje źródło w bezpodstawnym wzbogaceniu się strony pozwanej względem powoda. Roszczenia z tego tytułu ulegają przedawnieniu z upływem 10 lat.

Za początek biegu terminu przedawnienia roszczenia powódki Sąd przyjmuje datę zawarcia umowy tj. 25 kwietnia 2008 r. Już wtedy, niezależnie od wahań kursów waluty, powódka miała możliwość, racjonalnie rzecz biorąc, rozpoznać i kwestionować te postanowienia umowy i tworzącego jej treść regulaminu, które wskazuje obecnie w pozwie jako abuzywne, a dotyczące waloryzacji z miernikiem w postaci waluty obcej z wykorzystaniem tabeli kursowej banku. Treść umowy i regulaminu znane były stronie od początku, a abuzywność jako taka wiąże się z ukształtowaniem treści stosunku prawnego, a nie jego wykonywaniem.

O rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia nigdy nie decyduje ten, przeciwko komu ono biegnie. Przeczy to zasadom prawa cywilnego dotyczącym przedawnienia roszczeń. Za pomijaniem tych reguł nie przemawia także cel uzyskania efektu odstraszającego, jaki wynika z Dyrektywy 93/13. Przedawnieniu poddają się bowiem, w imię pewności stanu prawnego, wszelkie roszczenia majątkowe, nawet dotyczące szkód na osobie, chyba, że zarzut przedawnienia, jako sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, jest nadużyciem prawa, co wymaga zawsze indywidualno – konkretnej oceny. Sąd w składzie orzekającym w niniejszej sprawie zna orzecznictwo TSUE zbiorczo podsumowane ostatnio w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 roku III CZP 6/21. Zwrócić jednak należy uwagę, że w sprawie niniejszej mowa jest o 10 -letnim okresie przedawnienia, czyli okresie bardzo długim, wystarczającym na podjęcie przez konsumentów właściwych, skutecznych kroków (zasada skuteczności). Nawet jednak gdyby przyjąć, że powódka nie mogła samodzielnie ocenić umowy pod kątem klauzul niedozwolonych, to zważyć należy, że pozew w niniejszej sprawie wniesiony został w roku 2021, podczas, gdy kwestia kredytów waloryzowanych publicznie rozważana jest w mediach w Polsce co najmniej od roku 2010, a nawet od września roku 2008, zaś w roku 2015 wpleciona nawet została w kampanię wyborczą. Wreszcie, właśnie stosowane przez pozwaną bank kursy waluty stały się dla powódki asumptem do zawarcia aneksu do umowy i nabywania waluty po korzystniejszym kursie poza bankiem, a miało to miejsce już na początku roku 2010.

W dniu 8 kwietnia 2011 roku nastąpiła całkowita spłata kredytu i nawet gdyby przyjąć tą datę jako początkową, to do dnia wniesienia pozwu upłynęło ponad 10 lat (pozew wniesiono 6 września 2011 r.).

Z powyższych względów Sąd powództwo oddalił.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w oparciu o zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Powódka przegrała proces w całości, stąd winna ponieść całość kosztów strony przeciwnej, na które składa się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika strony pozwanej, obliczone według norm przepisanych od wartości przedmiotu sporu.